

Oponentní posudek na diplomovou práci Radky Flašarové
Trendy a komponenty demografického stárnutí
v České republice a ve Francii po roce 1950

Předložená diplomová práce je rozdělena do čtyř hlavních a dále strukturovaných kapitol: 1. Demografické stárnutí, 2. Vývoj jednotlivých komponent demografického stárnutí po roce 1950 v České republice a Francii, 3. Vybrané metody analýzy demografického stárnutí a 4. Efekt jednotlivých komponent demografického stárnutí. Dále následuje závěr, seznam použité literatury a přílohy – seznam tabulek a grafů ilustrujících výpočty i výsledky.

V úvodu své práce autorka vymezuje předmět svého zájmu – proces demografického stárnutí ve vztahu k jednotlivým komponentám a efektu na populační vývoj v České republice a ve Francii v poválečném období (1950 – 2050). První – teoretická - kapitola je tedy věnována konceptu demografického stárnutí a autorka si správně všímá, že se jedná o komplexní fenomén, který závisí na více faktorech, z čehož vyplývá, že může v rámci těchto faktorů docházet k protichůdným jevům a je tedy nutné upřednostnit jeden z více existujících konceptů demografického stárnutí (s.15). Nesporně zajímavé jsou všechny podkapitoly této části práce, protože jednak vypovídají o zajímavých a různorodých přístupech autorů a jednak se týkají vzhledem k univerzalitě stárnutí každého z nás..

Druhá – analytická – kapitola je zaměřena na vývoj jednotlivých komponent v uvedených dvou zemích a autorka pracuje se standardními demografickými ukazateli jako je např. konečná (generační) plodnost, naděje dožití, kvocient kojenecké úmrtnosti, relativní míry a indexy týkající se věkové struktury populací ve Francii a v České republice. Protože se jedná o standardní ukazatele není k tomu co dodat, snad jen několik poznámek k některým částem textu. Pokud autorka nazývá Francii tradičním pronatalitním státem (s.30), měla by dodat i proč si to myslí (např. citací některé práce, která toto dokazuje). V tabulce 2 (s.33) je uveden jako zdroj naděje dožití ČSÚ, INED a Human Mortality Database. Myslím, že zdrojem jsou pouze ČSÚ a INED (pokud tedy v HMD něco nepočítali).

Těžiště práce je ve třetí a ve čtvrté kapitole (aplikační), kde se využívají metody a postupy moderní francouzské demografie. Autorka pracuje se dvěmi metodami, které komplexním způsobem postihují proces demografického stárnutí a autorka cituje autory těchto metod. První metoda vede ke konstrukci různých scénářů retrospektivních populačních

projekcí - vždy se mění jedna komponenta a ostatní zůstávají neměnné. Druhá metoda vede ke konstrukci nového ukazatele, referenčního věku, který je pro dané populace a dané období počítán. I tuto část práce je nutno ocenit, protože jak je autorovi recenze známo – v literatuře bývají uvedeny výsledky postupů a vlastní postup řešení bývá pouze nastíněn. Pokud se chce postup zopakovat, metodiku rozvinout nebývá to jednoduché, což autorka sama uvádí.

Magisterská práce je přes složitost problematiky čtivě napsaná a kulturně zpracovaná s množstvím tabulek a pěkných grafů. Ze strany recenzenta existuje jediná připomínka a tou je *přehlednost* výsledků. Ty jsou uváděny a hodnoceny tak, jak jdou postupně za sebou, jak se postupně mění parametry pro jednotlivé hypotézy. To je velmi dobře možné demonstrovat na jednom ze základních výstupů – grafu 12 vývoji referenčního věku (s. 84). Pokud by bylo možné výsledky nějakým způsobem *hierarchizovat* (např. posuzováním ke konkrétnímu populačnímu vývoji) přehlednosti práce by to určitě prospělo.

Přes uvedenou připomínku doporučuji jednoznačně diplomovou práci k obhajově.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.

